

Verslag buurtbijeenkomst initiatief zonnepark Etten Azewijn

Waar:

Locatie: Tiemessen eten en drinken, Zeddamseweg
34 te Etten (ongeveer 2 km vanaf plangebied)

Wanneer:

Datum: Dinsdagavond 10 juni 2024
Tijdstip: 19.30 - 22.00u

Voor wie:

1^e en 2^e kring omwonenden: 40 huishoudens

[Redacted names of 40 households]

Aanwezigen:

[Redacted names of attendees]

Achtergrond

Novar is ontwikkelaar en producent van duurzame energie en zet zich in om duurzame initiatieven te realiseren. Dit doen wij in samenwerking met bewoners en ondernemers die hierin willen meedenken en investeren.

Novar wil een innovatief zonnepark bouwen langs de Zeddamseweg in Etten en daarmee een bijdrage leveren aan de duurzaamheidsambities van de gemeente Oude IJsselstreek.

Het bijzondere aan het project is dat de opwek van zonne-energie gecombineerd wordt met agrarische gebruik van de gronden, zodat het zonnepark niet ten koste gaat van landbouwgrond.

Bewonersbijeenkomst

Op 10 juni heeft Novar een bewonersbijeenkomst gehouden voor alle omwonenden die op een afstand van minder dan 500 m rondom het beoogde zonnepark wonen. In totaal zijn dat 40 huishoudens. Zes huishoudens zijn naar de avond gekomen en 3 huishoudens hebben zich afgemeld en willen graag op de hoogte gehouden worden. De gemeente is aanwezig met een communicatieadviseur en de beleidsmedewerker.

Er zijn diverse hoeken met informatie posters ingericht: financiële participatie, vergunningsproces, netcongestie, batterijopslag en de ontwerptafel. Veel aandacht is gegaan naar de ontwerptafel.

Programma bewonersbijeenkomst

Tijd	Wie	Wat
19.30u	Iedereen	Inloop en ontvangst Koffie/thee + fris/bier/wijn
19.45u		Welkomstwoord
20.00u	Omwonenden	Gelegenheid tot stellen vragen/aangeven wensen, belangen, zorgen over: voorlopig landschappelijk ontwerp netcongestie financiële participatie vergunningen en proces batterij opslag
21.15u	Iedereen	Napraten, wie wil kan naar huis.
22.00u		Einde avond, opruimen

Vragen omwonenden

Onderwerp	Vraag	Antwoord initiatiefnemers
Ontwerp	Waarom is er gekozen voor deze Agri-PV variant, terwijl dit nog geen volwassen/bewezen techniek is?	Het klopt inderdaad dat deze techniek nog relatief nieuw is. Maar wij zien vanuit Novar dat de integratie van zonne-energie met andere functies, zoals landbouw, een steeds belangrijkere rol gaat spelen in de energietransitie. Om deze 'nieuwe generatie' zonneparken door te ontwikkelen, zal er gepionierd moeten worden.
Ontwerp	Waarom is er niet gekozen voor een compact zonnepark i.p.v. een Agri-PV park wat veel meer oppervlakte nodig heeft?	Daarvoor zijn verschillende redenen: - We gaan uit van de theorie dat de gecombineerde opbrengsten van Agri-PV hoger zijn per hectare dan wanneer gewaesteelt en energieopwekking gescheiden zijn op twee percelen (zie hiervoor ook: onderzoek WUR) - Door nieuwe regels vanuit de provincie worden in de toekomst 'conventionele' zonneparken (zonder dubbelfunctie) op landbouwgrond verboden.
Ontwerp	Geldt er een saneringsplicht voor het huisafval dat in de bodem is opgeslagen?	Wij zijn niet bekend met een saneringsplicht voor het huisafval dat in de bodem opgeslagen ligt.
Ontwerp	Welke gewassen kunnen geteeld worden onder/tussen de panelen?	Gewassen die schaduw tolerant zijn, zijn in potentie geschikt om geteeld te worden tussen de panelen. Genoemde voorbeelden zijn: wintertarwe, boerenkool, pompoenen.
Businesscase	Hoeveel panelen moet Novar hier leggen om een haalbare businesscase te krijgen?	Dat is lastig om vooraf aan te geven, omdat dit afhangt van de oriëntatie van de panelen (zonvolgende, of statisch zuid/oost-west oriëntatie). De opwek per paneel is afhankelijk van deze oriëntatie, en de opwek bepaalt uiteindelijk de businesscase.
Algemeen	Wat is de stand van zaken omtrent zonnepark Rafelder?	Deze zomer start BHM Solar met de grondwerkzaamheden voor de aanleg van Zonneveld Rafelder, gelegen aan de Rafelderseweg/Zeddamseweg in het buurtschap Ziek ten zuidwesten van de kern Etten. Vanaf september/oktober beginnen zij met de bouw van het zonnepark.
Alternatieven	Waarom wordt er gekozen voor een grondgebonden	Ook als de volledige potentie van zon-op-dak benut zal worden, is dit onvoldoende om de

	zonnepark terwijl er nog genoeg daken onbedekt zijn?	doelstellingen op het gebied van duurzame energie te behalen. Daarnaast zijn veel daken niet geschikt omdat de constructie daar niet op berekend is.
Alternatieven	Waarom wordt er waardevolle landbouwgrond afgenomen van de voedselproductie? Kunnen we iedereen nog wel voeden straks?	We beseffen dat er verschillende meningen zijn over het gebruik van landbouwgrond voor een zonnepark. Toch vinden we het verantwoord om een plan te maken voor dit zonnepark. Het gebruik van landbouwgrond voor zonneparken is niet te vermijden als we als Nederland willen zorgen dat we onze duurzaamheidsdoelstellingen halen. De transitie naar een duurzame energievoorziening vraagt veel ruimte en zal het Nederlandse landschap op veel plekken veranderen. Ook zullen bepaalde stukken grond anders worden benut dan voorheen. De betreffende grondeigenaren zijn bereid hieraan mee te werken.
Alternatieven	Waarom moeten er überhaupt zonnepanelen komen?	De gemeente wil in 2030 energieneutraal zijn. Dit doel kan gehaald worden met 19 windmolens, 20 hectare zon op dak, 56 hectare zon op de grond en 14 miljoen m ³ gas uit biomassa en biomassavergisting ¹ . De technologieën zijn tegen elkaar uitwisselbaar. Een andere verdeelsleutel is dus mogelijk. Als bijvoorbeeld gekozen wordt om geen windturbines meer te plaatsen, dan zou er ca. 52 ha extra zonneparken gebouwd moeten worden om de doelstelling te halen. Hiertoe heeft de gemeente een energie visie ontwikkeld en zoeklocaties voor zon en wind vastgesteld.
Alternatieven	Heeft Novar nog andere gronden onder optie in de gemeente Oude IJsselstreek?	Nee.
Alternatieven	Heeft Novar nog gekeken naar alternatieve locaties binnen de gemeente?	Jazeker, alleen andere locaties zijn afgevallen omdat grondeigenaren geen medewerkingen verleenden.
Netcongestie	Kan het zonnepark wel worden aangesloten op het net nu er netcongestie is?	Indien gekozen wordt om de elektriciteit te leveren op het net, dan willen wij de netbeheerder een 'flexibel' contract aanbieden. In een flexibel contract staan

¹ Op de avond zelf werd nog uitgegaan van 12 windturbines, uit navraag blijkt dat dit er 19 zijn.

		afspraken dat het zonnepark/batterij op bepaalde momenten niet of minder op het net mag leveren. Dit betekent dat eigenlijk hele korte of kleine piekjes/pieken die de maximale grenzen van capaciteit overschrijden voorkomen worden waardoor weer nieuwe contracten aangeboden kunnen worden en de rest van de 'vrije/beschikbare' ruimte beter benut kan worden.
Netcongestie	Heeft het zonnepark invloed op particulieren/bedrijven in de omgeving met panelen op het dak?	Het zonnepark wordt aangesloten op het (hoogspannings)netstation van de netbeheerder, terwijl woningen/bedrijven zijn aangesloten op het laagspanningsnet. Het effect van het invoeden van duurzame stroom direct op dit station en op dit spanningsniveau heeft geen direct effect op het lagergelegen net, op lagere spanning, waar onder andere huishoudens op aangesloten zijn. Dus het zonnepark zal niet zorgen voor een verhoging van de spanning op specifieke locaties in het lokale distributienet en dus niet zorgen voor meer of vaker 'uitvallende' omvormers.
Uitvoering	Hoe worden de panelen gefundeerd, nu de grond gedeeltelijk vervuild is?	Onderzoek moet uitwijzen in hoeverre het mogelijk is om de onderconstructie te funderen in de grond. Mocht dat niet mogelijk zijn, dan kan er gefundeerd worden met betonnen blokken op de grond.
RES doelstelling	Heeft de gemeente doelstellingen op het gebied van duurzame energie & hoeveel ha zonneparken/windparken zijn nodig om deze doelstellingen te halen?	De gemeente heeft de doelstelling om 2030 energieneutraal te zijn. In het beleid van de gemeente is aangegeven dat dit doel gehaald kan worden met 19 windmolens, 20 hectare zon op dak, 56 hectare zon op de grond en 14 miljoen m3 gas uit biomassa en biomassavergisting. De technologieën zijn tegen elkaar uitwisselbaar. Een andere verdeelsleutel is dus mogelijk.
Exploitatie	Wie gaat er landbouw bedrijven tussen de panelen nadat de huidige pachter met pensioen is gegaan? De huidige pachter van de grond gaat bijna met pensioen. Wie volgt de pachter op en zorgt ervoor	Het idee is om van het projectgebied een pilotlocatie te maken, waar boeren op een laagdrempelige manier (lage kosten) met landbouw kunnen experimenteren tussen de panelen. Novar geeft aan dat in Almere momenteel een pilot loopt wat gemonitord wordt door de TNO. Resultaten van dit onderzoek zijn nog niet bekend.

	dat het gebied goed onderhouden wordt en dat de agrarische oogst tussen de panelen doorgaat? De omwonenden hebben twijfels over de financiële haalbaarheid voor de agrariër vanwege de kleinschaligheid en het hoge hobbyboer gehalte.	
Exploitatie	Zijn jullie van plan om het zonnepark te verkopen als deze gebouwd is?	Nee dit is niet in lijn met de bedrijfsstrategie van Novar. Het doel is om eigenaar te blijven van elk zonnepark dat wij ontwikkelen.
Omgeving	Wat is de afstand tussen dit projectgebied en het bestaande zonnepark?	Ca. 300 meter

Ideeën/wensen omwonenden

Onderwerp	Ideeën/wensen
Landschappelijke inpassing	De omwonenden willen graag aandacht voor de zichtlijnen en dat de zonnepanelen niet zichtbaar zijn in het landschap. Novar geeft aan dat er gebruik gemaakt wordt van een landschapsbureau voor de juiste landschappelijke inpassing van het zonnepark.
Landschappelijke inpassing	De natuurzone op het losse perceel inruilen voor meer groen/landschappelijke inpassing rondom het zonnepark. Met name langs de Zeddamseweg & de hoek van de woningen aan de Warmseweg moet het park robuuster worden ingepast.
Landschappelijke inpassing	Het 'groen' moet eerst aangelegd worden, voordat het zonnepark wordt aangelegd. Doe je dit niet, dan is het zonnepark de eerste jaren goed zichtbaar omdat het groen nog niet volgroeid is. Er is zelfs een voorbeeld van een zonnepark in de omgeving waar überhaupt geen groen is aangelegd terwijl dit wel is toegezegd.
Landschappelijke inpassing	Het aanzicht van de omgeving, als je deze in komt rijden vanaf Etten over de Zeddamseweg, wordt verpest. De openheid van de omgeving is erg belangrijk. Vanaf de Zeddamseweg kijken je normaal ver weg richting Montferland en dat wordt met de komst van het zonnepark verpest.
Ontwerp	Liever geen grondwal op het zonnepark in te passen, omdat dit een gebiedsvreemd element is in dit open gebied.
Ontwerp	Met het huidige schetsontwerp wordt afbreuk gedaan aan de openheid van het landschap. De panelen ontnemen het zicht op het gebied achter het projectgebied.
Ontwerp	Omwonende willen meer weten van Agri PV. Novar zegt dat de WUR onderzoek heeft gedaan. Novar zegt toe dit rapport te delen met de omwonenden. Het rapport is hier te vinden: Voedsel en stroom produceren op dezelfde vierkante meter (wur.nl)
Omwonendenregeling	Komt te vroeg voor de omwonenden, omwonenden willen eerst meer duidelijkheid over het ontwerp voordat nagedacht kan worden over een omwonenden regeling
Lokaal eigendom	Omwonenden willen eerst meer duidelijkheid over het ontwerp voordat nagedacht kan worden over lokaal eigendom

Opmerkingen vanuit bewoners

Onderwerp	Opmerkingen
Algemeen	Ga eerst maar op de daken panelen leggen.
Algemeen	De toon van de uitnodigingsbrief doet lijken alsof dit een initiatief is vanuit de gemeente (met bewoordingen van 'doelstellingen vanuit gemeente') en daardoor misleidend
Algemeen	Hoever is de gemeente met het realiseren van zon-op-dak? Hoe verhoudt zich dit tot de ontwikkeling van zonneparken?
Algemeen	Wij zijn tegen de komst van het zonnepark, maar als er iets gerealiseerd moet worden, dan laag waarbij de openheid van het gebied behouden blijft.
Algemeen	De omwonenden voelen zich overvallen, net zoals 10 jaar geleden met de aanleg van de 380KV hoogspanningsmasten. Het is voor hen een opstapeling van gebeurtenissen; allereerst ligt er veel vervuilde grond in het gebied waardoor vee en mensen ziek zijn geworden, daarnaast zou er een tuincentrum komen wat uiteindelijk een crematorium is geworden, de hoogspanningslijn kwam alsmede een zonnepark en daar bovenop nu dit initiatief.
Alternatief	Waarom concentreren we het zonnepark niet op een kleiner oppervlakte zodat de impact in de omgeving minder wordt? Hoeveel ha. is het alternatief?
Ontwerp	Waarom wordt het perceel aan de Tappenweg volledig groen/natuurlijk ingericht? Kan het daar minder groen/natuur en aan de Zeddamseweg groener?
Ontwerp	De opstelling van de paneelrijen is zo opgesteld dat je er vanaf de weg in/doorheen kan kijken. Dan is het plaatsen van een groenstrook ervoor niet logisch.
Ontwerp	De omwonenden zien het dubbel landgebruik niet zitten. Enerzijds vanwege de grote oppervlak landbouwgrond wat verloren gaat en anderzijds de hogere kosten en lagere opbrengsten voor de agrariër. De belemmering van zicht is ook een zorg, met name als de panelen rechtop gepositioneerd staan wordt het weidse zicht vanaf de Zeddamseweg belemmerd.
Exploitatie	Er is weinig/geen vertrouwen dat boeren tussen de panelen akkerbouw willen bedrijven.
Exploitatie	Er kan toch niks groeien tussen en onder de panelen? Het is niet efficiënt. Dit gaat een fiasco worden.
Gezondheid	Wat gebeurt er met de vervuilde grond? Moet de vervuilde grond gesaneerd worden? Er zijn veel gezondheidsklachten in de omgeving.
Gezondheid	Veel bewoners maken zich zorgen door de komst cq plannen voor diverse zon-pv parken in hun omgeving.

Acties

Aktiehouder	Vragen
Novar	Het WUR onderzoek ten aanzien van de dubbelfunctie zon-PV met strokenteelt/akkerbouw er tussen is hier te vinden: Voedsel en stroom produceren op dezelfde vierkante meter
Novar	Voorbeelden/referenties van Agri-PV met East-West Trackers zijn: AGRO Photovoltaik Altheim (Duitsland) Flakkebjerg Solar Park (Denemarken) Zonnepark Symbizon (Almere)
Gemeente	De gemeente informeert Novar over de actuele stand van zonneveld Rafelder. Zie pagina 3 van dit verslag, Algemeen

Openstaande vragen vanuit initiatiefnemers

Onderwerp	Vragen
Omgevingsproces	Hoe zouden jullie betrokken willen worden in het vervolg van het omgevingsproces? Wij zouden bijvoorbeeld een werkgroep kunnen organiseren om een bepaald thema uit te werken, zoals de omwonendenregeling.
Omwonendenregeling	Zouden jullie willen nadenken over de besteding en verdeling van de omwonendenregeling? Het geld dat beschikbaar is voor de omwonendenregeling kan individueel per huishouden besteed worden, maar bijvoorbeeld ook collectief. Mochten jullie hierover ideeën hebben de komende tijd, dan horen wij deze graag.